

BÁO CÁO THAM LUẬN

tại “Hội nghị hướng dẫn nghiệp vụ thanh tra; tập huấn, hướng dẫn về công tác thanh tra, kiểm tra năm 2024 của ngành Tài nguyên và Môi trường ”

Nội dung: *Nâng cao hiệu quả công tác tiếp dân và giải quyết đơn thư lĩnh vực tài nguyên và môi trường*

Công tác tiếp công dân và giải quyết đơn thư khiếu nại tố cáo có vai trò quan trọng trong công tác đảm bảo ổn định tình hình phục vụ phát triển kinh tế xã hội của mỗi địa phương. Thời gian qua, thực hiện Chỉ thị số 35-CT/TW, Chỉ thị số 27-CT/TW và Quy định số 11-QĐi/TW của Bộ Chính trị, Cấp ủy, chính quyền các cấp đã triển khai thực hiện nghiêm túc công tác tiếp công dân, cùng với đó là việc giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo trên các lĩnh vực trong đó lĩnh vực Tài nguyên và Môi trường chiếm tỷ lệ lớn các vụ việc phát sinh trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh. Trong năm 2023, toàn tỉnh đã tiếp 5.037 lượt công dân với: 5.816 số người được tiếp (số liệu tổng hợp từ các huyện, thị xã, thành phố và các sở ngành) và đã tiếp nhận, xử lý 4.830 đơn (Trong đó: đủ điều kiện xử lý 3.826 đơn, gồm: khiếu nại: 310 đơn; Tố cáo: 128 đơn; KNPA: 3.388 đơn);

Riêng đối với Sở Tài nguyên và Môi trường Hà Tĩnh:

Nhận thức được tầm quan trọng của công tác Tiếp công dân và giải quyết đơn thư, Đảng ủy, Ban giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường đã phân công đồng chí Bí thư Đảng ủy, Giám đốc Sở trực tiếp chỉ đạo điều hành; Giám đốc Sở đã thực hiện tiếp công dân định kỳ 01 lần/01 tháng vào ngày 05 hàng tháng tại Phòng Tiếp công dân của Sở và tham gia tiếp công dân định kỳ vào ngày 15 hàng tháng (theo lịch tiếp công dân của Bí thư Tỉnh ủy và Chủ tịch UBND tỉnh) tại Trụ sở tiếp công dân tỉnh. Hàng năm sở đã chủ động xây dựng kế hoạch tổ chức tập huấn chính sách pháp luật mới cho cán bộ Đảng viên toàn ngành; Riêng các bộ phận trực tiếp tiếp dân, giải quyết khiếu nại tố cáo còn được cử tham gia các lớp tập huấn chuyên môn, nghiệp vụ và các lớp kỹ năng tiếp dân do Thanh tra Chính phủ và UBND tỉnh tổ chức. Sở đã chủ động thành lập Tổ tư vấn giải quyết các vướng mắc về đất đai để xử lý các vấn đề phức tạp thuộc lĩnh vực đất đai cần xin ý kiến trước khi tham mưu Lãnh đạo Sở Quyết định. Nhiều vấn đề mới phát sinh được xử lý, giải quyết kịp thời, tăng cường vận động nhân dân đồng thuận từ đó đã có những tác dụng và chuyển biến tích cực.

Trong năm 2023, tình hình khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh liên quan đến lĩnh vực tài nguyên và môi trường trên địa bàn tỉnh mặc dù có chiều hướng gia tăng nhưng không phát sinh điểm nóng phức tạp, các vụ việc tồn đọng, kéo dài đã được tập trung tham mưu xử lý xong, không có phát sinh vụ việc mới. Cụ thể:

- Bộ phận tiếp công dân của sở đã tiếp 53 lượt/59 người, trong đó: Tiếp thường xuyên 48 lượt/53 người; tiếp định kỳ của Giám đốc Sở 05 lượt/06 người, không có đoàn đông người. Nội dung chủ yếu liên quan đến các kiến nghị về cấp

giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, tranh chấp đất đai, công nhận đất ở trước năm 1980, việc bồi thường hỗ trợ tại dự án đường sắt cao tốc Bắc Nam. Các nội dung công dân kiến nghị, phản ánh đã được cán bộ tiếp dân trả lời, giải thích, hướng dẫn theo quy định của pháp luật.

- Tiếp nhận 227 đơn do công dân trực tiếp gửi đến (*tăng 53 đơn so với năm 2022*) trong đó: khiếu nại 22 đơn, tố cáo 25 đơn, kiến nghị, phản ánh 180 đơn. Đã xử lý xong 227/227 đơn; trong đó: có 153 đơn không đủ điều kiện xử lý¹, 74 đơn đủ điều kiện xử lý, trong đó: 01 đơn tố cáo thuộc thẩm quyền của Giám đốc Sở và 73 đơn thuộc thẩm quyền Chủ tịch UBND cấp huyện, cấp xã². Tham mưu, giải quyết 23 vụ việc (trong đó: khiếu nại, tranh chấp đất đai: 12 vụ việc; tố cáo 03 vụ việc; kiến nghị, phản ánh 08 vụ việc).

Qua theo dõi, nhận thấy khiếu kiện xuất phát từ một số nguyên nhân sau:

- Sự gia tăng giá trị của một số nguồn tài nguyên như: đất đai, khoáng sản...; sự phát triển của các Dự án đầu tư làm phát sinh nguy cơ ô nhiễm môi trường;

- Công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật nhiều nơi còn mang tính hình thức, nội dung chưa phong phú nên hiểu biết của người dân về pháp luật còn hạn chế.

- Chính sách pháp Luật: thay đổi thường xuyên mà trong đó nhiều nhất là chính sách thu hồi BT, GPMB; việc xác định giá trị về QSD đất, quyền của Người sử dụng đất;

- Công tác quản lý nhà nước về Đất đai: chưa chặt chẽ; thực hiện việc giao đất thiếu minh bạch, còn xảy ra tình trạng giao đất trái thẩm quyền..., nhiều sai phạm không được kiểm tra và xử lý kịp thời gây mất lòng tin trong nhân dân và phát sinh khiếu nại tố cáo.

- Các cấp cơ sở tuy đã tập trung nhiều cho công tác giải quyết đơn thư, nhưng giải quyết thiếu phương pháp, vẫn còn một số vụ việc giải quyết không đúng pháp luật, thiếu căn cứ, không chặt chẽ... Công tác tiếp dân ở một số địa phương (cấp xã) chưa thực sự quan tâm đúng mức, chưa hướng dẫn giải thích cho công dân kịp thời dẫn đến bức xúc cho nhân dân; Công tác hòa giải cơ sở chưa thực sự phát huy được hiệu quả.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác tiếp công dân và giải quyết đơn thư vẫn còn những tồn tại, khó khăn vướng mắc:

- Hồ sơ quản lý thiếu, không lưu giữ đầy đủ, không chỉnh lý, thậm chí một số địa phương không có hồ sơ... ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình xác minh, thu thập hồ sơ, chứng cứ để kết luận sự việc;

- Chưa có hướng dẫn về quy trình, thủ tục giải quyết tranh chấp đất đai. Quá trình giải quyết đang vận dụng quy trình giải quyết khiếu nại để thực hiện. Luật

¹ do trùng lặp, đơn nặc danh, đơn không rõ nội dung và địa chỉ.

² Kết quả xử lý: Đối với 01 đơn tố cáo thuộc thẩm quyền, qua soát xét cho thấy nội dung công dân tố cáo tiếp nhưng không đủ điều kiện để giải quyết, Giám đốc Sở đã ban hành Thông báo không giải quyết lại vụ việc tố cáo. Đối với 72 đơn không thuộc thẩm quyền đã thực hiện chuyển về Chủ tịch UBND cấp huyện đề nghị giải quyết 70 đơn; hướng dẫn công dân gửi đơn đến cơ quan có thẩm quyền để được xem xét giải quyết 03 đơn.

khiếu nại và Luật tố cáo có quy định rõ các trường hợp đủ điều kiện thụ lý và không đủ điều kiện thụ lý; riêng tranh chấp đất đai hiện nay chưa có quy định rõ nội dung này dẫn đến lúng túng trong tham mưu xử lý.

- Một số quy định của pháp luật đất đai chưa rõ ràng, như: Khái niệm về: đang sử dụng đất, đất vườn ao, đất ở có vườn ao, tiến độ sử dụng đất...

- Một số tình huống chưa được quy định trong pháp luật đất đai: các trường hợp được UBND cấp xã cho thuê đất trái thẩm quyền để sử dụng vào mục đích sản xuất nông nghiệp trước ngày 01/7/2014; đất nông nghiệp do UBND cấp xã quản lý (không được đưa vào quỹ đất công ích của xã).

- Một số cán bộ tiếp nhận, xử lý đơn thư còn yếu về kỹ năng phân loại, xác định nội dung đơn; thái độ làm việc với dân có đôi lúc chưa đúng mực.

- Công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật chuyên ngành tài nguyên và môi trường đã có nhiều đổi mới về hình thức và nội dung nhưng chưa mang lại hiệu quả cao; nhiều người dân chưa hiểu được về quyền, lợi ích hợp pháp của bản thân, qua xác minh kết quả người dân khiếu nại, tố cáo sai còn nhiều.

Nâng cao hiệu quả công tác tiếp công dân, giải quyết đơn thư lĩnh vực tài nguyên môi trường:

Thời gian tới, khiếu kiện về lĩnh vực tài nguyên và môi trường (chủ yếu là Đất đai) vẫn còn có nhiều vấn đề phức tạp, nhạy cảm, liên quan trực tiếp đến hầu hết các thành phần trong xã hội, phát sinh thường xuyên trên địa bàn, đặc biệt vào các kỳ Đại hội Đảng và kỳ họp của Quốc hội, HĐND các cấp. Bên cạnh đó quá trình thu hồi đất, giải phóng mặt bằng phục vụ các dự án trọng điểm để phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh cũng tiềm ẩn những nguy cơ phát sinh các khiếu kiện liên quan lĩnh vực đất đai. Trong bối cảnh đó, cần thực hiện một số giải pháp sau:

(1) Làm tốt công tác tiếp công dân, đây là bước quan trọng có tính quyết định trong công tác giải quyết đơn thư giúp khắc phục được sự chông chéo, đùn đẩy trong giải quyết đơn thư và nâng cao hiệu lực của việc giải quyết khiếu nại, tố cáo. Để làm tốt việc này thì vấn đề then chốt là lựa chọn cán bộ, cần phải lựa chọn cán bộ tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo có phẩm chất đạo đức, trách nhiệm cao, am hiểu pháp luật.

(2) Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến sâu rộng pháp luật và các chủ trương, chính sách để nâng cao nhận thức của người dân nhằm hạn chế tình trạng khiếu nại, tố cáo không đúng quy định; ban hành kịp thời các văn bản cụ thể hóa trên địa bàn. Các đơn vị được giao xử lý các vụ việc phải tập trung tổ chức thực hiện, nghiêm cấm việc đùn đẩy, né tránh lên cấp trên.

(3) Tăng cường sự phối hợp giữa STNMT với các địa phương, tập trung chỉ đạo giải quyết các vụ việc khó, có tính chất phức tạp, các vụ việc tồn đọng kéo dài, khiếu kiện đông người, đảm bảo an ninh trật tự trên địa bàn..., thực hiện nghiêm túc việc tổ chức đối thoại với công dân trong quá trình giải quyết.

(4) Tiếp tục thực hiện công tác cải cách thủ tục hành chính, công khai minh bạch các quy trình thủ tục văn bản. Quan tâm công tác cải cách hành chính, thực hiện tốt quy chế dân chủ cơ sở.

(5) Thường xuyên giáo dục nâng cao đạo đức công vụ, tác phong làm việc cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức và người lao động; đặc biệt là đội ngũ thường xuyên làm việc trực tiếp với người dân và doanh nghiệp.

Hiện nay, Luật Đất đai 2024 đã được quốc hội thông qua thời gian tới trong tham mưu xây dựng các Văn bản hướng dẫn thi hành luật, đề nghị Bộ Tài nguyên và Môi trường:

- Ban hành quy trình thủ tục giải quyết tranh chấp đất đai.
- Ban hành văn bản quy phạm pháp luật làm rõ các khái niệm chưa được giải thích; hướng dẫn các tình huống chưa được quy định trong các văn bản pháp luật đang còn hiệu lực.
- Có kế hoạch số hóa, lưu trữ, thống nhất quản lý hồ sơ đo đạc, quản lý đất đai qua các thời kỳ trên địa bàn toàn quốc.
- Ngoài ra, đề nghị Thanh tra Bộ tiếp tục đồng hành, giúp đỡ hướng dẫn địa phương Hà Tĩnh tháo gỡ các tồn đọng, vướng mắc thuộc lĩnh vực tài nguyên và Môi trường./.